

**SPORT ISMERETEK
EMELT SZINTŰ SZÓBELI VIZSGA
MINTAFELADATOK ÉS ÉRTÉKELÉSÜK**

1. tétel**A. feladat**

Milyen módszerek, eszközök használatával igyekszik megőrizni edzés során és után a sportoló szervezetének ideális belső környezeti feltételeit?

B. feladat

Melyek azok az edzéselvek, amelyeket nem lehet figyelmen kívül hagyni egy edzőtermi edzésprogram összeállításakor és az edzések vezetése alatt?

1. tétel

A. feladat

Milyen módszerek, eszközök használatával igyekszik megőrizni edzés során és után a sportoló szervezetének ideális belső környezeti feltételeit?

Kulcsszavak, fogalmak: Homeosztázis meghatározása (a szervezetnek a változó külső és belső körülményekhez való alkalmazkodó képessége, viszonylagos biológiai állandóságot biztosít)

Belső környezeti változások kialakulása

- A testhőmérséklet emelkedése (hipertermia)
- A szervezet folyadék-, víztartalmának csökkenése (hipovolemia, dehidráció)
- Sóvesztés (hipoionia)
- Vércukorszint-esés (hipoglikémia)
- Savasodás (acidózis)
- A folyadéktartalom-, vér besűrűsödése (hemokoncentráció)

Ha az egyensúly felbomlik alkalmazkodás és szabályozás a testhőmérséklet optimalizálása érdekében

- szellőzőképes sportruházat megválasztása
- sportital, mert annak megfelelő a sűrűsége (izotoniás),
- vizes alapú, a vízvesztést pótolja,
- szénhidrát összetevői a vércukorszint-esést csökkentik,
- sókomponensei a szervezet elektrolit (só) vesztesét kompenzálja.

Az A feladat értékelése:

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján a tantárgyi bizottság tagjai értékelik:

Szempontok, kompetenciák	Összesen
A feladat megértése és a lényeg kiemelése	5
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása:	
• homeosztázis meghatározása és szerepe a sporttevékenységben,	3
• mi tartozik a homeosztázis kérdésköréhez?	2
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, magyarázata: belső környezeti változások iránya és kialakulása	
• testhőmérséklet	1
• folyadéktartalom	1
• sóvesztés	1
• vércukorszint és savasodás	1
• vér besűrűsödése	1
Összefüggések értelmezése, magyarázat: szabályozás	1
• Sportruházat	1
• Folyadékpótlás (sportital és víz)	1
• Szénhidrát	1
• Sokkomponensek	1
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód, szaknyelv alkalmazása	5
Szóbeli összpontszám az „A” feladatra:	25

1. tétel**B. feladat**

Melyek azok az edzéselvek, amelyeket nem lehet figyelmen kívül hagyni egy edzőtermi edzésprogram összeállításakor és az edzések vezetése alatt?

Kulcsszavak, fogalmak:

Az edzéselvek fogalma

- Alkalmazkodás, superkompenzáció (Az edzéssel történő teljesítőképesség növelésének alapfeltétele egy bizonyos ingerszint túllépése, vagyis megfelelő terhelés elérése)
- Folyamatosság, rendszer
- A fokozódó terhelés elve
- Az edzésterv változtatása
- Terhelés és pihenés megfelelő aránya
- Egész éves terhelés fontossága
- Terhelési ciklusok (periodizáció): éves, mikro-, mezo- és makrociklus
- Egyéni tervezés (életkor, nem, képességnek megfelelő)
- Sportforma és formaidőzítés fogalma

Célok meghatározása először, utána módszerek, eszközök és értékelés

A B feladat értékelése:

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján a tantárgyi bizottság tagjai értékelik:

Szempontok, kompetenciák	Összesen
A feladat megértése és a lényeg kiemelése	5
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása:	
• Edzés	1
• Edzéselvek	1
• Edzésprogram	1
• Terhelés	1
• Teljesítő képesség és készség	1
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, magyarázata:	
• A terhelés és az alkalmazkodás folyamata	3
• A terhelési ciklusok és a tervezés	2
Összefüggések értelmezése, magyarázat:	
• Formaidőzítés	3
• Pihenés	2
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód, szaknyelv alkalmazása	5
Szóbeli összpontszám a „B” feladatra:	25

2. tétel**A. feladat**

Kövesse végig az oxigén útját a szervezetben, emeljen ki minden szervet és oxigénszállításban szereplő anyagot, tényezőt, amelyek működése, állapota fejleszthető rendszeres testedzés által!

B. feladat

Milyen tényezők befolyásolhatják az erőfejlesztés hatékonyságát? Soroljon fel erőfejlesztő eszközöket és módszereket!

2. tétel

A. feladat

Kövesse végig az oxigén útját a szervezetben, emeljen ki minden szervet és oxigénszállításban szereplő anyagot, tényezőt, amelyek működése, állapota fejleszthető rendszeres testedzés által!

Kulcsszavak, fogalmak:

- orrüreg és /vagy szájüreg
- garat, gége
- légcső
- tüdő (főhörgők, hörgők, kis hörgők, hörgőcskék, légólyagocskák)
- vér (vörösvértestek, hemoglobin)
- szív-érrendszer (légólyagok hajszálerei, tüdővénák, bal pitvar, bal kamra, aorta, artériák hajszálerek az izmokban)
- izomsejtek
- sejten belül a mitokondriumok

Fejleszthető szervek, tényezők:

- a légólyagok száma, felülete
- a légzőizmok teljesítőképessége
- a vér összetételének optimalizálása (VVT száma, hemoglobin szint)
- a szív teljesítménye
- az izmok hajszálerezettség
- a mitokondriumok száma az izomsejtekben

Az A feladat értékelése:

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján a tantárgyi bizottság tagjai értékelik:

Szempontok, kompetenciák	Összesen
A feladat megértése és a lényeg kiemelése	5
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása:	
• A légzőrendszer részei	3
• A légzőrendszer szerepe a sporttevékenységben	2
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, magyarázata:	
• A légzőrendszer működése	3
• A szív-és érrendszer kapcsolódása a légzőrendszerhez	2
Összefüggések értelmezése, magyarázat:	
• A rendszeres testedzés hatása légzőrendszerre	2
• A rendszeres testedzés hatása szív- és érrendszerre	2
• A rendszeres testedzés hatása az izomrendszerre	1
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód, szaknyelv alkalmazása	5
Szóbeli összpontszám az „A” feladatra:	25

2. tétel**B. feladat**

Milyen tényezők befolyásolhatják az erőfejlesztés hatékonyságát? Soroljon fel erőfejlesztő eszközöket és módszereket!

Kulcsszavak, fogalmak:

Az erőfejlesztés hatékonyságát befolyásoló tényezők:

- képességi szint
- didaktikai szempontok
- életkor, nemiség
- adaptáció
- bioritmus
- környezeti tényezők
- táplálkozás
- pszichikai szempontok.

Izometriás, izotóniás, auxitóniás erő (izometriás: az eredés és tapadásponatok nem közelednek egymáshoz, izotóniás: az eredés és tapadás közeledik egymáshoz, az izom feszülése azonos, mert azonos az igénybevétel, auxotóniás: a feszülés váltakozik, ez a fajta izomkontrakció fordul elő leginkább a gyakorlatban)

Maximális erő, gyorselő, erő-állóképesség

Statikus és dinamikus erőfejlesztés

Erőfejlesztő gyakorlatok: versenygyakorlatok, speciális gyakorlatok, sokoldalú gyakorlatok

Erőfejlesztő módszerek: dinamikus (koncentrikus és excentrikus) és statikus

Erőfejlesztő eszközök

A B feladat értékelése:

A szóbeli feleletet a vizsgakövetelmények szerint az alábbi szempontok és kompetenciák alapján a tantárgyi bizottság tagjai értékelik:

Szempontok, kompetenciák	Összesen
A feladat megértése és a lényeg kiemelése	5
Alapfogalmak ismerete, definiálása és alkalmazása:	
• Erő, mint kondicionális képesség	2
• Erőfajták, erőfejlesztés	3
Tények, jelenségek, folyamatok ismerete és alkalmazása, magyarázata:	
• Az erőfejlesztés hatékonyságát befolyásoló tényezők	2
• Az erőfejlesztő módszerek és eszközök	3
Összefüggések értelmezése, magyarázat:	
• Az erőfejlesztő gyakorlatok	2
• Az erőfejlesztő módszerek hatásmechanizmusai	3
Megfelelően felépített, világos, szabatos előadásmód, szaknyelv alkalmazása	5
Szóbeli összpontszám a „B” feladatra:	25